

Kaip tolesni naudotojai gali naudoti
poveikio scenarijus
Praktinis vadovas Nr. 13

ABC

TEISINIS PRANEŠIMAS

Šiame dokumente pateikiama techninių patarimų, kuriais paaiškinama, kaip įmonės gali įvykdyti Reglamente (EB) Nr. 1907/2006 joms nustatytas teisinės prievolės. Vis dėlto naudotojams primenama, kad REACH reglamento tekstai yra vienintelis autentiškas teisinės informacijos šaltinis ir kad šiame dokumente pateikta informacija nėra teisinė konsultacija. Už informacijos naudojimą atsakingas tik jos naudotojas. Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) neprisiima jokios atsakomybės už šio dokumento turinį.

Versija	Pakeitimai	Data
1 versija	Pirmasis leidimas	2012 m. birželio mėn.
2 versija	Pašalintas skirsnis apie tolesnių naudotojų atliekamą cheminės saugos vertinimą. Pašalintas skirsnis, kuriame pateikiami tolesnių naudotojų klausimai ir atsakymai į juos. Atnaujinti pavyzdžiuose naudojami naudojimo deskriptoriai, kad jie atitiktų Informacijai keliamų reikalavimų ir cheminės saugos vertinimo rekomendacijų R.12 skyrių „Naudojimo būdo aprašymas“ (3 versija, 2015 m. gruodžio mėn.). Atnaujinti saitai ir nuorodos, kad jie atitiktų Rekomendacijas tolesniems naudotojams (2 versija, 2014 m. gruodžio mėn.). Bendra teksto peržiūra.	2016 m. gegužės mėn.

Praktinis vadovas Nr. 13.

Kaip tolesni naudotojai gali naudoti poveikio scenarijus

Nuoroda: ECHA-12-G-04-LT

ISBN-13: 978-92-9495-112-0

ISSN: 1831-6603

Išleidimo data: 2012 m. birželio mėn.

Kalba: LT

© Europos cheminių medžiagų agentūra, 2016 m.

Jei turite klausimų ar pastabų dėl šio dokumento, siųskite juos (pateikę dokumento nuorodą ir išleidimo datą) naudodami informacijos užklausos formą. Informacijos užklausos formą rasite ECHA svetainės kontaktų skiltyje šiuo adresu:

http://echa.europa.eu/about/contact_en.asp

Teisinės atsakomybės apribojimas. Tai yra anglų kalba paskelbto dokumento darbinis vertimas. Dokumento originalą galima rasti ECHA tinklalapyje.

Europos cheminių medžiagų agentūra

Pašto adresas: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland

Adresas lankytojams: Annankatu 18, Helsinki, Suomija

Praktinių vadovų paskirtis ir pobūdis

Praktinius vadovus savo atsakomybe rengia ECHA. Šie vadovai nepakeičia oficialiųjų rekomendacijų (rengiant šias rekomendacijas organizuojamos oficialios konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais), kuriose pateikiami principai ir paaiškinimai, būtini tam, kad būtų galima nuodugniai suprasti REACH reglamento reikalavimus. Tačiau jais pateikiamos ir praktiškai paaiškinamos konkrečiam klausimui skirtos gairės.

Šio praktinio vadovo paskirtis – padėti tolesniems naudotojams vykdyti jiems nustatytas prievoles, susijusias su poveikio scenarijais. Jis parengtas padedant pramonės atstovams ir valstybių narių kompetentingoms institucijoms. Rengiant šį vadovą taip pat remtasi esama faktine patirtimi ir praktika, susijusia su poveikio scenarijų taikymu. Su REACH reglamento įgyvendinimo pažanga ir didėjančia patirtimi šioje srityje taip pat pradedama įgyti gerosios patirties ir ji vis gerėja. Atsižvelgiant į šią pažangą, ateityje šis dokumentas bus atitinkamai keičiamas.

ECHA nuolat atnaujins šį praktinį vadovą; ji ragina suinteresuotuosius subjektus informuoti apie savo patirtį ir pateikti pavyzdžių, kuriuos ateityje būtų galima panaudoti atnaujinant šį dokumentą. Šią informaciją galima pateikti ECHA Informacijos tarnybai šiuo adresu: http://echa.europa.eu/about/contact_lt.asp

Turinys

1. ĮVADAS	6
1.1 Apie ką šis dokumentas?	6
1.2 Kas turėtų perskaityti šį dokumentą?	6
1.3 Kaip šis dokumentas susijęs su kita informacija?	6
1.4 Kaip REACH reglamente nustatytos tolesnių naudotojų prievolės yra susijusios su kitomis teisinėmis prievolėmis?	7
2. SU POVEIKIO SCENARIJAI SUSIJUSIŲ TOLESNIŲ NAUDOTOJŲ PRIEVOLIŲ APŽVALGA	9
2.1 Įvadas į poveikio scenarijus	9
2.2 Ką daryti gavus poveikio scenarijų?	9
2.2.1 Ką daryti, jei naudojimo būdas ir (arba) sąlygos įtraukti į poveikio scenarijų	10
2.2.2 Ką daryti, jei naudojimo būdas ir (arba) sąlygos nėra įtrauktas (-os) į poveikio scenarijų	10
3. SUPAŽINDINIMAS SU PRAKTINIAIS PAVYZDŽIAIS	15
4. SU ANTRAŠTINIŲ SKYRIŲ SUSIJĘ PAVYZDŽIAI	18
5. SU POVEIKIU APLINKAI SUSIJĘ PAVYZDŽIAI	21
6. SU POVEIKIU DARBUOTOJAMS SUSIJĘ PAVYZDŽIAI	22
7. SU POVEIKIU VARTOTOJAMS SUSIJĘ PAVYZDŽIAI	26
8. BALANSAVIMAS	29
8.1 Trumpai apie balansavimo metodą	29
1 PRIEDĖLIS. PAGRINDINIAI TERMINAI	31
2 PRIEDĖLIS. POVEIKIO KEITIMO KOEFICIENTAI, SKIRTI PRIEMONEI „ECETOC TRA V. 3“	33

1. ĮVADAS

1.1 Apie ką šis dokumentas?

Reglamente (EB) Nr. 1907/2006 (REACH reglamentas) tolesniems pavienių ir mišiniuose esančių cheminių medžiagų naudotojams nustatyta tam tikrų prievolių. Kai kurios iš šių prievolių yra susijusios su veiksmais, kurių tolesni naudotojai privalo imtis iš savo tiekėjų gavę saugos duomenų lapus (SDS) su informacija apie naudojimo būdus ir sąlygas. Ši informacija tolesniems naudotojams gali būti pateikiama prie SDS pridėdant poveikio scenarijus. SDS su vienu arba daugiau pridėtų poveikio scenarijų dažnai vadinami išplėstiniais SDS. Informacija apie mišinius gali būti pateikiama pagrindinėje SDS dalyje arba kaip SDS priedas. Tolesnių naudotojų sektoriaus organizacijos yra susitarusios dėl priedo, kuriame pateikiama informacija apie mišinius – vadinamoji informacija apie saugų mišinių naudojimą (ISMN) – formos.

Tolesni naudotojai privalo patikrinti, ar į gautą SDS yra įtrauktas jų taikomas (pavienių arba mišiniuose esančių cheminių medžiagų) naudojimo būdas ir sąlygos. Atliekant šią patikrą, taip pat reikia patikrinti numatomus šių cheminių medžiagų naudojimo tolesnėse tiekimo grandinės grandyse būdus.

Šiame dokumente pateikiama praktinių patarimų, kaip atlikti tokią patikrą ir kokių veiksmų reikėtų imtis atsižvelgiant į tos patikros rezultatus.

1.2 Kas turėtų perskaityti šį dokumentą?

Šis dokumentas skirtas tolesniems naudotojams, iš savo tiekėjų gaunantiems informaciją apie poveikio scenarijus. Veikiausiai tai bus mišinių ruošėjai arba galutiniai naudotojai.

Tolesniais naudotojais gali būti daugelis įvairių įmonių. Šios įmonės chemines medžiagas gali naudoti savo sintezės procesuose, kaip pagalbines perdirbimo medžiagas, kaip sudedamąsias mišinių ruošimo medžiagas, taip pat užpildymo arba valymo tikslais. Gamyklose arba cechuose chemines medžiagas naudojantys darbuotojai ir paslaugų teikėjai taip pat yra tolesni naudotojai.

Cheminės medžiagos naudojamos labai įvairiuose sektoriuose – farmacijos ir chemijos, dangų, kosmetikos, ploviklių, tekstilės apdailos, trąšų, maisto, elektronikos, inžinerijos, automobilių gamybos ir daugelyje kitų.

1.3 Kaip šis dokumentas susijęs su kita informacija?

Daroma prielaida, kad skaitytojai yra susipažinę su REACH reglamentu ir savo prievolėmis pagal šį reglamentą ir turi bendrą supratimą apie poveikio scenarijus ir rizikos vertinimą.

Šis praktinis vadovas skelbiamas Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) svetainėje (<http://echa.europa.eu/practical-guides>). Juo papildoma kita ECHA teikiama tolesniems naudotojams skirta informacija. Šis vadovas nėra skirtas visoms tolesnių naudotojų teisinėms prievolėms apžvelgti. Šios prievolės daugiausia aprašomos REACH reglamento V antraštinėje dalyje (37–39 straipsniai).

Naudingas pirminis tolesniems naudotojams skirtos informacijos šaltinis yra **ECHA svetainėje** esanti tolesnių naudotojų skiltis (<http://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>). Ši skiltis taip pat pasiekama iš ECHA svetainės pradžios tinklalapio kortelės „Reglamentai“. Šioje skiltyje apžvelgiamos tolesnių naudotojų teisės ir pareigos, pateikiama poveikio scenarijų aprašymo forma ir pavyzdžiai, taip pat nuorodos į susijusią pagalbines informaciją.

ECHA svetainėje pateikiama tokia papildoma informacija, susijusi su šiame praktiniame vadove nagrinėjamosiomis temomis:

- Rekomendacijos tolesniems naudotojams, išsami ir glausta versijos, skelbiamos 22 kalbomis; <http://www.echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach>
- patogus naudoti Saugos duomenų lapų e. vadovas, kuriame aprašomas SDS turinys ir poveikio scenarijai, taip pat patariama, kaip tolesnis naudotojas gali juos patikrinti; (<http://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>)
- pagrindinių saugos duomenų lapų ir poveikio scenarijų aspektų apžvalga pateikta REACH informaciniame biuletenyje „Saugos duomenų lapai ir poveikio scenarijai. Pagrindinė informacija tolesniems naudotojams“; <http://echa.europa.eu/publications/fact-sheets>.
- poveikio scenarijaus xxx formato pavyzdžiai su paaiškinimais ir keletas praktinių pavyzdžių (tačiau ankstesnio formato) xx;
- Praktinis vadovas Nr. 17 „Kaip parengti tolesnio naudotojo cheminės saugos vertinimą ir ataskaitą“; http://www.echa.europa.eu/documents/10162/13655/pg17_du_csr_final_lt.pdf
- nustatyti pagrindines prievoles gali padėti ECHA žvalgiklis. Jis pasiekiamas adresu <http://echa.europa.eu/support/guidance-on-reach-and-clp-implementation/identify-your-obligations>;
- klausimai ir atsakymai, susiję su tolesniems naudotojams svarbiais klausimais ir tolesnių naudotojų ataskaitomis. Šie klausimai ir atsakymai buvo parengti atsakant į nacionalinėms REACH ir ECHA pagalbos tarnyboms dažnai užduodamus klausimus. <http://echa.europa.eu/support>

Sektorių organizacijos, įskaitant CEFIC (Europos chemijos pramonės taryba) ir DUCC (Tolesnių cheminių medžiagų naudotojų koordinavimo grupė), savo svetainėse – www.cefic.org ir www.ducc.eu – taip pat yra parengusios rekomendacijas dėl poveikio scenarijų ir informacijos perdavimo tiekimo grandinėje.

Šiame dokumente vartojamų terminų žodynis pateiktas 1 priedėlyje.

1.4 Kaip REACH reglamente nustatytos tolesnių naudotojų prievolės yra susijusios su kitomis teisinėmis prievolėmis?

Tolesni naudotojai privalo vykdyti įvairias REACH reglamente nustatytas prievoles, be to, jiems taikomi kitų teisės aktų, įskaitant aplinkosaugos, sveikatos ir saugos (ASS) teisės aktus, reikalavimai, nustatyti nacionaliniuose teisės aktuose, kuriais įgyvendinamos Europos direktyvos¹.

Vienas iš esamų ASS teisės aktų tikslų – nustatant, vertinant ir kontroliuojant daromą poveikį ir veiksmingai tvarkant atliekas, skatinti saugų cheminių medžiagų naudojimą darbo vietoje ir aplinkoje. Daugelis cheminių medžiagų gamintojų ir naudotojų vykdo

¹ Nacionaliniais aplinkosaugos teisės aktais įgyvendinamos įvairios Europos direktyvos, įskaitant Direktyvą dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK direktyva) 2008/1/EB. Darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktais, be kita ko, įgyvendinama Europos bendrijos pagrindų direktyva (89/391/EB) ir kiti svarbūs direktyvų reikalavimai, įskaitant susijusius su cheminių veiksnių poveikiu darbe (98/24/EB) ir kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (2004/37/EB).

veiklą pagal kompetentingų institucijų išduotus aplinkosaugos leidimus arba licencijas, kuriose, siekiant apsaugoti aplinką, nustatomos konkrečios naudojimo sąlygos ir išmetamųjų teršalų ribinės vertės.

REACH reglamento įsigaliojimas neturi įtakos esamiems ASS teisės aktams – jie ir toliau taikomi. REACH reglamentas ir esami ASS teisės aktai papildo ir sustiprina vieni kitus. Tolesni naudotojai turėtų laikytis visų jiems taikomų teisinių reikalavimų. Apskritai, jei skirtingais teisės aktais nustatomi skirtingi reikalavimai, taikomi griežtesnieji reikalavimai.

Kalbant apie darbo vietoje daromą poveikį, reikia pasakyti, kad 2009 m. Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamasis komitetas (DSSPK) išleido rekomendacinį dokumentą „REACH reglamento ir Cheminių veiksmų direktyvos taikymas darbo vietoje. Rekomendacijos darbdaviams, kaip kontroliuoti cheminių medžiagų keliamus pavojus“ (angl. „REACH and CAD in the workplace – Guidance for employers on controlling risks from chemicals“)². Šiame dokumente apžvelgiamas Cheminių veiksmų direktyvos 98/24/EB (ChVD) ir REACH reglamento sąryšis ir parodoma, kad vienu rizikos vertinimo procesu dažnai galima įvykdyti ir atitinkamus REACH reglamento, ir Cheminių veiksmų direktyvos reikalavimus.

DSSPK dokumente pabrėžiama, kad pagal REACH reglamentą užtikrinus geresnį informavimą ir pasinaudojus naujais komunikacijos kanalais, galima pagerinti darbuotojų sveikatą ir saugą. DSSPK taip pat atkreipia dėmesį, jog dėl REACH reglamento taikymo darbdavio prievolės nėra dubliuojamos.

² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=716&langId=en&intPageId=223>

2. SU POVEIKIO SCENARIJAIS SUSIJUSIŲ TOLESNIŲ NAUDOTOJŲ PRIEVOLIŲ APŽVALGA

2.1 Įvadas į poveikio scenarijus

Jei esate tolesnis naudotojas ir per metus sunaudojate daugiau kaip 10 tonų pagal REACH reglamentą užregistruotų pavojingų cheminių medžiagų, jūsų tiekėjai jums turėtų pateikti išplėstinį SDS su poveikio scenarijais.

Poveikio scenarijai yra viena pagrindinių REACH reglamento naujovių, kuria siekiama užtikrinti saugų cheminių medžiagų naudojimą. Šiuose scenarijuose aprašomos saugaus naudojimo taisyklės (t. y. veiklos sąlygos ir rizikos valdymo priemonės), kurios turi būti taikomos gaminant šias medžiagas ir jas naudojant pramoniniais, profesiniais ir plataus vartojimo tikslais, taip pat gaminių naudojimo laikotarpiu. Svarbiausia, kad poveikio scenarijuje aprašoma, kaip gamintojas arba importuotojas kontroliuoja arba tolesniems naudotojams rekomenduoja kontroliuoti cheminės medžiagos poveikį žmonėms ir aplinkai, kad būtų užtikrintas jos saugus naudojimas.

Atvejai, kuriais tiekėjas privalo pateikti poveikio scenarijus, yra aprašyti Saugos duomenų lapų ir poveikio scenarijų e. vadove ir Klausimų ir atsakymų 476 punkte.

2.2 Ką daryti gavus poveikio scenarijų?

Gavę išplėstinį SDS su cheminės medžiagos registracijos numeriu³, turite išsiaiškinti, kokios yra jūsų prievolės, ir nuspręsti, kaip jas įvykdyti.

Pirma, turite išsiaiškinti, ar jūsų naudojimo būdas ir (arba) sąlygos yra įtraukti į poveikio scenarijų. Jeigu esate mišinio ruošėjas arba užpildytojas, taip pat turite apsvarstyti numatomus naudojimo būdus, kuriuos gali taikyti jūsų klientai.

Šiuo tikslu turite surinkti ir įvertinti informaciją apie faktinius naudojimo būdus, kaip parodyta 1 paveiksle ir aprašyta toliau:

1. surinkite informaciją apie tai, kaip cheminė medžiaga naudojama jūsų įmonėje: apsvarstykite tokius aspektus: Kokiuose mišiniuose arba gaminiuose jos yra? Kokiams gamybos procesams arba valymo ir (arba) techninės priežiūros darbams ji naudojama? Kokios rizikos valdymo priemonės taikomos, jeigu tokių yra?
2. įvertinkite jūsų faktinių naudojimo sąlygų ir poveikio scenarijuose aprašytų sąlygų skirtumus. Gali būti padarytos tokios trys pagrindinės išvados:
 - a. **faktinis naudojimo būdas ir (arba) sąlygos įtraukti į poveikio scenarijų;**
 - b. **faktinis naudojimo būdas įtrauktas, tačiau naudojimo sąlygos šiek tiek skiriasi nuo poveikio scenarijaus.** Net jei naudojimo būdas įtrauktas į poveikio scenarijų, kartais skiriasi įtakos poveikiui turintys parametrai (pvz., cheminės medžiagos koncentracija, poveikio trukmė, naudojamos medžiagos kiekis). Tačiau įrodyti, kad faktinės sąlygos vis tik yra įtrauktos į gautą poveikio scenarijų, gali būti įmanoma taikant vadinamąjį *balansavimo* metodą (daugiau informacijos pateikta šio dokumento 8 skirsnyje ir *Rekomendacijose tolesniems naudotojams*);

³ Pagal REACH reglamento nuostatas ECHA užregistruotai cheminei medžiagai suteikiamas registracijos numeris.

c. faktinis naudojimo būdas ir (arba) sąlygos neįtraukti į poveikio scenarijų;

3. patikrinkite, ar numatomi naudojimo būdai, kuriuos gali taikyti jūsų klientai, įtraukti į SDS 1.2 skirsnyje nurodytus nustatytus naudojimo būdus ir pridėtus poveikio scenarijus. Pavyzdžiui, jūsų naudojimo būdai nebus įtraukti, jei mišinius, kuriuose yra cheminės medžiagos, jūs parduodate vartotojų rinkoms, bet jūsų tiekėjas į poveikio scenarijus neįtraukia jokių plataus vartojimo būdų.

Šio dokumento 4–7 skirsniuose pateikta praktinių pavyzdžių, padėsiančių jums atlikti pirmiau aprašytą procesą. Papildomi klausimai, kurių gali kilti, aptariami 10 skirsnyje. Procedūra išsamiai aprašyta ECHA *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 4 skyriuje.

Jei jums nepavyksta nustatyti, ar jūsų naudojimo būdai ir (arba) jūsų klientų taikomi naudojimo būdai yra įtraukti į poveikio scenarijų rinkinį, turite susisiekti su savo tiekėju ir tai išsiaiškinti arba paprašyti savo sektoriaus organizacijos pagalbos.

1 lentelėje pateikta tolesnių naudotojų prievolių ir susijusių laiko terminų apžvalga.

2.2.1 Ką daryti, jei naudojimo būdas ir (arba) sąlygos įtraukti į poveikio scenarijų

Jei jūsų naudojimo būdas įtrauktas į poveikio scenarijų, šiuo atžvilgiu daugiau nieko daryti nereikia. Parenkite dokumentą, kuriame būtų aprašyti jūsų veiksmai, nurodydami, kaip priėjote prie tokios išvados, ir pateikite šią informaciją vykdomosioms institucijoms, kai jos to paprašys. Jei rengsite aiškius dokumentus, bus lengviau skaidriai pagrįsti savo prielaidas, o valdžios institucijai bus lengviau suprasti kriterijus, kuriais rėmėtės priimdami savo sprendimus.

Jei cheminę medžiagą tiekiate tolesnėms tiekimo grandinės grandims (pvz., mišiniuose), privalote informuoti savo klientus apie saugaus naudojimo sąlygas. Jie, remdamiesi jūsų pateikta informacija, savo ruožtu privalo atlikti patikras, susijusias su jų taikomais naudojimo būdais ir sąlygomis.

Būdai, kuriais šią informaciją galite perduoti savo klientams, aprašyti Rekomendacijų tolesniems naudotojams 7.2 skirsnyje.

2.2.2 Ką daryti, jei naudojimo būdas ir (arba) sąlygos nėra įtrauktas (-os) į poveikio scenarijų

Jei jūsų naudojimo būdai ir (arba) sąlygos nėra įtraukti nė į vieną iš poveikio scenarijų, kurie buvo gauti iš jūsų tiekėjų, galite rinktis vieną iš toliau glaustai išdėstytų galimybių. Apsisprendę dėl jums tinkamiausios galimybės, parenkite dokumentus, kuriuose būtų aprašyti jūsų veiksmai ir išvados, ir pateikite juos vykdomosioms institucijoms, kai jos to paprašys⁴.

- a. Paprašykite tiekėjo, kad jis jūsų naudojimo būdą ir (arba) sąlygas įtrauktų į savo cheminės saugos ataskaitą ir jums pateiktų atitinkamą poveikio scenarijų. Savo tiekėjui turite pateikti pakankamai informacijos, kad jis galėtų atlikti tokį vertinimą. Jūsų sektoriaus organizacija gali būti parengusi specialiai jūsų sektoriui

skirtą patogią priemonę šiai informacijai pateikti⁵.

- b. Įgyvendinkite naudojimo sąlygas, aprašytas jūsų gautame poveikio scenarijuje. Pasirinkus šią galimybę, gali reikėti padaryti jūsų procesų ir (arba) produktų pakeitimų.
- c. Pašalinkite cheminę medžiagą ar atsisakykite atitinkamos operacijos arba jas pakeiskite saugesnėmis alternatyvomis.
- d. Raskite kitą tiekėją, kuris galėtų pateikti cheminės medžiagos SDS ir poveikio scenarijų, į kurį būtų įtrauktas jūsų naudojimo būdas.
- e. Atlikite savarankišką cheminės saugos vertinimą ir parenkite nuosavą tolesnio naudotojo cheminės saugos ataskaitą (toliau – tolesnio naudotojo CSR), atitinkančią jūsų naudojimo būdus ir sąlygas (išskyrus atvejus, kai taikomos išimtys). Išsamesnės informacijos rasite Praktiniame vadove Nr. 17⁶ „Kaip parengti tolesnio naudotojo cheminės saugos vertinimą ir ataskaitą“.

Tinkamiausia galimybė priklausys nuo jūsų konkretaus atvejo. Išsamesnė apžvalga pateikta ECHA Rekomendacijų tolesniems naudotojams 4 skyriuje.

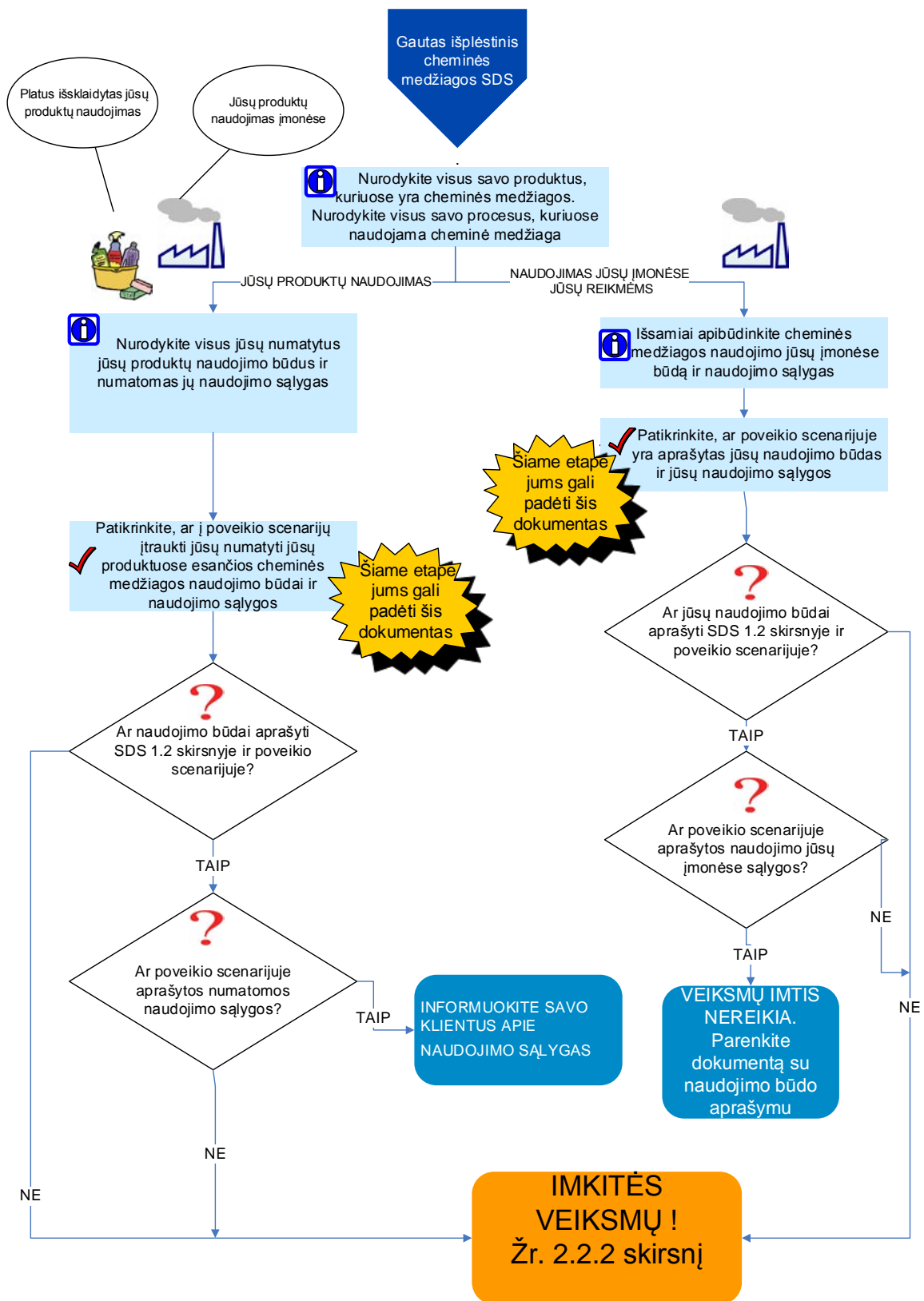
Atsižvelgiant į konkretų veiksma, kurio buvo imtasi, jums gali reikėti Europos cheminių medžiagų agentūrai pateikti tam tikrą informaciją. Išsamesnė informacija pateikta ECHA svetainėje.⁷

⁵ Yra parengta standartinė naudojimo būdų ir sąlygų aprašymo forma (vadinama naudojimo schemomis), kurią naudoja sektorių organizacijos. Daugiau informacijos apie naudojimo schemas galima rasti šiuo adresu: <http://echa.europa.eu/csr-es-roadmap/use-maps>

⁶ http://echa.europa.eu/documents/10162/13655/pg17_du_csr_final_en.pdf

⁷ <http://echa.europa.eu/lt/regulations/reach/downstream-users/downstream-user-reports>

1 pav. Procedūra, taikytina iš tiekėjų gavus poveikio scenarijus

Pastaba. Dešinėje pusėje nurodyta procedūra taikoma cheminės medžiagos ruošimui ir kitokiam galutiniam cheminės medžiagos naudojimui. Kairėje pusėje nurodyta procedūra taikoma kliento naudojamam mišiniui, kuriame yra cheminės medžiagos.

1 lentelė. Pagrindinių tolesnių naudotojų prievolių ir laiko terminų, susijusių su poveikio scenarijais, apžvalga

Tolesnio naudotojo veikla	Laiko terminas	Pastaba*
Informuokite savo tiekėją apie jūsų taikomą naudojimo būdą: <i>dar neužregistruotos cheminės medžiagos</i>	Jei tolesnis naudotojas pateikia prašymą likus vieniems metams iki galutinio registracijos termino, tiekėjas turi įvertinti to naudojimo būdo riziką.	Jei registracija bus atliekama 2018 m. – 2017 m. gegužės 31 d. (kai kiekis didesnis kaip 1 tona per metus). Tai savanoriškas veiksmas.
Informuokite savo tiekėją apie jūsų taikomą naudojimo būdą: <i>registruotos cheminės medžiagos (naudojimo būdas neįtrauktas į SDS)</i>	Tiekėjas turi įvykdyti prievolės iki kitos tiekimo operacijos arba per vieną mėnesį nuo tolesnio naudotojo prašymo pateikimo dienos (taikoma vėlesnioji data).	Pasirūpinkite, kad būtų pateikti išsamūs duomenys. Tai neprivalomas veiksmas, atliekamas atsižvelgiant į jūsų atliktą SDS peržiūrą. Jei tiekėjas nusprendžia nepritari jūsų naudojimo būdai, jis turėtų nedelsdamas jums raštu nurodyti priežastį.
Įgyvendinkite priemones, kurios jums buvo nurodytos SDS, arba imkitės alternatyvių veiksmų.	Vieni metai nuo registruotos cheminės medžiagos SDS gavimo.	Galimi tokie alternatyvūs veiksmai: <ul style="list-style-type: none"> ➤ paprašykite tiekėjo įtraukti naudojimo būdą ir įgyvendinkite priemones; ➤ parenkite tolesnio naudotojo cheminės saugos ataskaitą (tolesnio naudotojo CSR); ➤ jei įmanoma, pakeiskite tiekėją; ➤ pašalinkite cheminę medžiagą arba pakeiskite ją kita. Nepamirškite patikrinti, ar taikoma tolesnio naudotojo CSR rengimo išimtis.
Perduokite informaciją savo tiekėjams	Jei reikia – nedelsiant.	Savo tiekėją turėtumėte informuoti apie (34 straipsnis): <ul style="list-style-type: none"> ➤ gautą naują informaciją apie pavojus; ➤ siūlomų rizikos valdymo priemonių netinkamumą.
Informuokite savo klientus apie saugų cheminės medžiagos naudojimą	Kai cheminę medžiagą pirmą kartą pateikiate savo klientams (pvz., mišinyje). Jei reikia, ši informacija pateikiama mišinio SDS arba pateikiant informaciją apie saugų cheminės medžiagos naudojimą (REACH reglamento 32 straipsnis).	SDS atnaujinkite tokiais atvejais (31 straipsnio 9 dalis): <ul style="list-style-type: none"> ➤ kai gaunama naujos informacijos apie rizikos valdymo priemones arba pavojus; ➤ kai suteikiama autorizacija ar atsisakoma ją suteikti; ➤ kai nustatomas apribojimas.

	Jei reikia atnaujinti SDS, atnaujinta versija turi būti pateikta nedelsiant.	Atkreipkite dėmesį, kad yra taikomi bendrieji įpareigojimai rekomenduoti atitinkamas priemones, kuriomis būtų tinkamai kontroliuojama rizika.
Parenkite tolesnio naudotojo cheminės saugos ataskaitą (CSR)	Vieni metai nuo registruotos cheminės medžiagos SDS gavimo.	Pagal I ir XII priedus parenkite tolesnio naudotojo CSR. Europos cheminių medžiagų agentūrai CSR neteikiate, tik pranešate, kad rengiate tolesnio naudotojo CSR.
Praneškite ECHA apie naudojimo būdus, neįtrauktus į poveikio scenarijų.	Šeši mėnesiai nuo registruotos cheminės medžiagos SDS gavimo.	Šis reikalavimas taikomas, jei: <ul style="list-style-type: none"> ➤ rengiate tolesnio naudotojo CSR; ➤ pageidaujate, kad jums būtų taikomos išimtys dėl PPORD, nes cheminės medžiagos sunaudojate mažiau kaip 1 toną per metus.
Praneškite ECHA apie jūsų nustatytą klasifikavimą	Šeši mėnesiai nuo registruotos cheminės medžiagos SDS gavimo.	Nesutikite su visų jūsų tiekėjų nustatytu cheminės medžiagos klasifikavimu.

* Jei nenurodyta kitaip, atitinkamas teisinis tekstas yra REACH reglamento 37-39 straipsniai (V antraštinė dalis). Į šią lentelę neįtrauktos gaminių gamintojų prievolės, taip pat įpareigojimai, susiję su ribojamų arba autorizuotų cheminių medžiagų naudojimu.

3. SUPAŽINDINIMAS SU PRAKTINIAIS PAVYZDŽIAIS

Informacija ir reikalavimai, susiję su poveikio scenarijaus turiniu ir rizikos apibūdinimu, pateikti REACH reglamento I priedo 5 ir 6 skirsniuose. Poveikio scenarijų formos ir pavyzdžiai, kuriuos ECHA parengė bendradarbiaudama su suinteresuotaisiais subjektais, skelbiami ECHA svetainėje (išsamesnės informacijos rasite šio dokumento 1 skirsnyje). ECHA, bendradarbiaudama su pramonės asociacijomis, parengė praktinius pavyzdžius, kuriais paaiškinami kai kurie bendrieji atvejai, su kuriais susiduriama poveikio scenarijus lyginant su jūsų faktinėmis sąlygomis. Siekiant atkreipti dėmesį į svarbiausius aspektus, šie 4–7 skirsniuose pateikti pavyzdžiai buvo supaprastinti.

Pavyzdžiai parengti pagal naudojimo darbe būdams ir plataus vartojimo būdams skirtas poveikio scenarijų formas, suderintas su suinteresuotaisiais subjektais.

Pateikti pavyzdžiai yra susiję su šiais poveikio scenarijų elementais:

- su poveikio scenarijaus **antraštiniu skyriumi**;
- su cheminių medžiagų naudojimu pramonės įmonėse, daugiausia dėmesio skiriant poveikiui **aplinkai**;
- su cheminių medžiagų naudojimu pramonės įmonėse ir profesinės veiklos vietose, daugiausia dėmesio skiriant poveikiui **darbuotojams**;
- su **vartotojų** taikomais cheminių medžiagų naudojimo būdais.

Kiekviename pavyzdyje pateikiama:

- **atvejo aprašymas**, glaustai apibūdinant susijusias naudojimo sąlygas ir sąlygas, nurodytas iš tiekėjo gautame poveikio scenarijuje;
- atvejo **analizė**, atkreipiant dėmesį į suderintas ir nesuderintas sritis;
- pagrindinės **galimybės** atsižvelgiant į analizės rezultatus.

2 lentelėje apžvelgiami pagrindiniai parametrai, pagal kuriuos faktinės sąlygos lyginamos su poveikio scenarijuose nurodytomis sąlygomis. Joje taip pat pateikta nuorodų į susijusius praktinius pavyzdžius, kuriais paaiškinami atitinkami parametrai.

Daugelyje pavyzdžių atvejis apibūdinamas naudojant standartinius naudojimo deskriptorius (pvz., LCS, SU, PC, PROC, ERC). Išsami informacija apie šiuos deskriptorius pateikta Informacijai keliamų reikalavimų ir cheminės saugos vertinimo rekomendacijų *R.12 skyriuje „Naudojimo būdo aprašymas“*, 3.0 versija, 2015 m. gruodžio mėn., skelbiama ECHA svetainėje (naudokitės nuoroda į rekomendacijas):

<http://echa.europa.eu/support/guidance-on-reach-and-clp-implementation>

Poveikio scenarijus	Peržiūrėkite savo sąlygas* ir savo klientų sąlygas, atkreipdami dėmesį į kiekvieną iš šių aspektų	Praktiniai pavyzdžiai
Antraštinis skyrius	Ar vieno arba daugiau poveikio scenarijų antraštiniame skyriuje nurodyti visi naudojimo būdai? Antraštiniame skyriuje turėtų būti nurodyta, ar poveikio scenarijus susijęs su pramoniniu naudojimu, profesionaliu naudojimu ar plačiu vartojimu.	<p>T1 – Nėra su vartotojų taikomu galutiniu naudojimo būdu susijusio poveikio scenarijus</p> <p>T2 – Antraštiniame skyriuje nenurodyta atitinkama produkto kategorija</p>
	Ar į poveikio scenarijų įtraukti visi su naudojimo būdais susiję darbai arba procesai?	<p>T1 – Nepateiktas su proceso etapu susijęs pirminis scenarijus</p> <p>T4 – Nenurodytos proceso kategorijos</p>
Poveikio aplinkai skyrius	Ar per dieną arba metus sunaudojamas kiekis neviršija pagal poveikio scenarijų numatyto kiekio? (Pastaba. Jei cheminė medžiaga yra mišinyje, atsižvelkite į cheminės medžiagos koncentraciją mišinyje.)	E1 – Gali būti viršytas per dieną sunaudojamas kiekis
	Ar rizikos valdymo priemonės (RVP) atitinka poveikio scenarijų? Ar taikomos konkrečios technologijos (pvz., nuotekų valymo metodai, filtrai, oro taršos mažinimo sistemos) yra tinkamos? Ar jų veiksmingumas prilygsta poveikio scenarijuose nurodytų RVP veiksmingumui arba jį viršija?	E2 – Rizikos valdymo priemonė skiriasi nuo tos, kuria grindžiamas poveikio scenarijus

2 lentelė. Faktinių sąlygų ir pagal poveikio scenarijų numatytų sąlygų palyginimas

Poveikio darbuotojams skyrius	<p>Ar produkto charakteristikos (pvz., cheminės medžiagos koncentracija mišinyje, klampumas, forma (milteliai, grūdėliai, gumulėliai), pakuotės dizainas) atitinka poveikio scenarijuje nurodytas charakteristikas?</p> <p>Ar laikomasi bendrosios ventiliacijos sąlygų (pvz., susijusių su patalpos tūriu, naudojimu patalpose ir (arba) lauke)?</p>	<p>W1 – Cheminės medžiagos koncentracija viršija poveikio scenarijuje nustatytą ribinę vertę</p> <p>W2 – Neįtrauktas profesionalus naudojimas</p>
-------------------------------	---	---

	<p>Ar procesai, technologijos ir sąlygos, kuriomis kontroliuojamas cheminės medžiagos patekimas į darbo aplinką (pvz., perkėlimo sistemos, izoliavimas, temperatūra, naudojimo metodai) atitinka poveikio scenarijuje pateiktas rekomendacijas?</p>	<p>patalpose.</p> <p>W3 – Klientai neturi galimybės naudotis uždara sistema</p>
	<p>Ar įdiegtos poveikio scenarijuose nurodytos rizikos valdymo priemonės (RVP), įskaitant vietinę ištraukiamąją ventiliaciją (VIV)? Jei taip, ar jų veiksmingumas atitinka poveikio scenarijaus reikalavimus? Ar naudojamos asmeninės apsaugos priemonės (AAP) atitinka poveikio scenarijų?</p>	<p>W4 – RVP veiksmingumas mažesnis už nurodytą poveikio scenarijuje</p> <p>W5 – Klientų lygmeniu netaikoma jokių rizikos valdymo priemonių</p>
	<p>Ar laikomasi poveikio scenarijuje nurodytų organizacinių priemonių (pvz., mokymo ir priežiūros)? Ar techninė priežiūra ir mokymas organizuojami taip, kaip reikalaujama?</p>	<p>W6 – Nesilaikoma nurodytų organizacinių priemonių</p>
<p>Poveikio vartotojams skyrius</p>	<p>Ar produkto charakteristikos (pvz., produkto pobūdis, koncentracija, naudojimo forma (purškalas, skystis, milteliai, pakuotės dizainas) atitinka poveikio scenarijuje nurodytas charakteristikas?</p>	<p>C1 – Koncentracija viršija poveikio scenarijuje nustatytas ribines vertes</p>
	<p>Ar sunaudojamas kiekis (kiekvieną atvejų), dažnumas (pvz., atvejų skaičius per dieną) ir trukmė (pvz., atskiro atvejo) atitinka poveikio scenarijaus prielaidas?</p>	<p>C2 – Pakuotės dizainas neužtikrina reikiamo poveikio ribojimo</p>
	<p>Ar numatytos vartotojų veiklos sąlygos atitinka poveikio scenarijų? Sąlygos apima tokius aspektus, kaip naudojimas patalpose ir (arba) lauke, patalpos tūris ir oro cirkuliacijos greitis.</p>	<p>C3 – Naudojimo metu užtikrintinos vėdinimo sąlygos neatitinka poveikio scenarijaus</p>
	<p>Ar vartojimo prekės, kurioje yra cheminės medžiagos, naudojimo instrukcijose (pvz., etiketėje arba instrukcijų lape) nurodytos konkrečios AAP arba rekomenduojamos higienos taisyklės?</p>	<p>C4 – Plataus vartojimo srityje rekomenduojama naudoti AAP, tačiau jūs su tuo nesutinkate ir tokių priemonių neparūpinate.</p>

* Remdamiesi savo žiniomis apie vartojimo vietas ir numatomą naudojimą.

4. SU ANTRAŠTINIU SKYRIUMI SUSIJĘ PAVYZDŽIAI

T1 pavyzdys. Nėra su vartotojų taikomu galutiniu naudojimo būdu susijusio poveikio scenarijaus

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate skalbinių ploviklių, skirtų profesionaliam naudojimui ir plačiam vartojimui, mišinių ruošėjas. Daugelyje jūsų mišinių yra A cheminės medžiagos. Jūsų A cheminės medžiagos tiekėjas perduoda jums poveikio scenarijų rinkinį, į kurį įtrauktas pramoninis naudojimas (mišinio ruošimas) ir profesionalus galutinis naudojimas valymo ir plovimo produktuose. Cheminės medžiagos naudojimas vartojimo prekėse SDS 1.2 skirsnyje arba pateiktuose poveikio scenarijuose nėra nurodytas.

Analizė

- A cheminės medžiagos naudojimas jūsų įmonėje ir profesionalus jūsų mišinių naudojimas yra įtraukti į poveikio scenarijus. Dėl naudojimo savo reikmėms patikrinkite, ar yra įtrauktos jūsų naudojimo sąlygos.
- Su cheminės medžiagos naudojimu vartojimo prekėse susijęs poveikio scenarijus nėra pateiktas, taigi platus vartojimas nėra įtrauktas. Taip gali būti dėl kelių priežasčių:
tiekėjas per klaidą pamiršo pateikti su plačiu vartojimu susijusį poveikio scenarijų;
tiekėjas nusprendė nepritarti plataus vartojimo būdui.

Galimybės

- Pasiteiraukite tiekėjo, kodėl negavote su plačiu A cheminės medžiagos vartojimu susijusio poveikio scenarijaus.
- Jei platus vartojimas į poveikio scenarijų nebuvo įtrauktas per klaidą, paprašykite savo tiekėjo atsiųsti poveikio scenarijų, į kurį būtų įtrauktas platus vartojimas.
- Jei jūsų tiekėjas savo poveikio scenarijuje nenumato plataus vartojimo, jūsų taikomas **plataus vartojimo būdas nėra įtrauktas**, todėl privalote imtis veiksmų (išsamesnių patarimų rasite 2.2.2 skirsnyje).

T2 pavyzdys. Antraštiniame skyriuje nenurodyta atitinkama produkto kategorija

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate įvairios paskirties valiklių ir kitokių plovimo produktų gamintojas (produktų kategorija PC35) ir savo mišiniuose naudojate Z cheminę medžiagą. Iš Z cheminės medžiagos tiekėjo gaunate poveikio scenarijų rinkinį, kuriame yra aprašytas pramoniniais tikslais ruošiamo mišinio poveikio scenarijus, tačiau jame konkrečiai neminima nei PC35 produktų kategorija (plovimo ir valymo produktai), nei jokia kita produktų kategorija. Jus domina, ar į šį poveikio scenarijų įtrauktas jūsų atliekamas mišinių ruošimas jūsų įmonėse.

Analizė

- Į pramoninių mišinių poveikio scenarijų įtrauktas mišinių ruošimas visose pramonės įmonėse (įskaitant jūsų). Tada naudojimo sąlygas, aprašytas pramoninio mišinio poveikio scenarijuje (pvz., operacijos trukmė, cheminės medžiagos koncentracija, inžinerinės kontrolės priemonės, AAP ir t. t.) turite palyginti su savo faktinėmis naudojimo sąlygomis ir patikrinti, ar jūsų sąlygos yra įtrauktos į poveikio scenarijų.

Galimybės

- Padarote išvadą, kad jūsų faktinės naudojimo sąlygos atitinka pramoninio mišinio poveikio scenarijuje aprašytas sąlygas. Taigi **jūsų naudojimo būdas yra įtrauktas**, nors antraštiniame skyriuje jis nėra išsamiai apibūdintas (išsamesnių patarimų rasite 2.2.1 skirsnyje).

T3 pavyzdys. Nepateiktas su proceso etapu susijęs pirminis scenarijus

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate pieno perdirbimo įmonė. Savo įmonėje, taikydami vietinio valymo uždara žiedinę sistemą, talpykloms ir vamzdžiams sterilizuoti po kiekvienos partijos pagaminimo naudojate A cheminę medžiagą. Gaunate A cheminės medžiagos poveikio scenarijų, pavadintą „Maisto perdirbimo pramonės gamybos įrenginių valymas ir sterilizavimas“ su nurodytu uždaru periodinės gamybos procesu (PROC3).

A cheminė medžiaga dideliais kiekiais atgabinama autocisternomis, iš autocisternų perpilama į vietines talpyklas, o atliekant vietinį valymą, iš jų perpilama į pieno perdirbimo įrenginį. Perpylimo iš talpyklų į vietinio valymo įrenginį sistema yra visiškai uždara ir valdoma automatiškai. Perpylimas iš autocisternos į vietinę talpyklą pusiau automatišku būdu atliekamas tam specialiai pritaikytoje vietoje. Kartais prijungimo prie linijos ir (arba) atjungimo nuo jų metu, taip pat atliekant valymo ir techninės priežiūros darbus, darbuotojams gali būti padarytas nedidelis poveikis. Poveikio scenarijaus, kurį gavote iš savo tiekėjo, antraštiniame skyriuje cheminės medžiagos perkėlimas nėra aprašytas (šį procesą identifikuojate kaip PROC8b).

Analizė

- Antraštiniame skyriuje nėra nurodytas proceso etapas (cheminės medžiagos perkėlimas). Taip gali būti dėl šių priežasčių:
 - perkėlimo procesas įtrauktas į vieną iš pirminių scenarijų, bet antraštiniame skyriuje jis aiškiai neminimas.
 - perkėlimas iš talpyklos ir (arba) į talpyklą nėra įtrauktas į poveikio scenarijų.

Galimybės

- Peržiūrėkite, ar pirminiuose scenarijuose nenurodyta tokių operacijų, kaip perkėlimas iš talpyklų arba į talpyklas (PROC8a / 8b), ir savo sąlygas palyginkite su šiame pirminiame scenarijuje aprašytomis sąlygomis. Jei gavote pirminį scenarijų, kuriame yra numatytos jūsų naudojimo sąlygos, darote išvadą, kad **jūsų naudojimo būdas yra įtrauktas į poveikio scenarijų** (išsamesnių patarimų rasite 2.2.1 skirsnyje).
- Jeigu perkėlimo operacija neįtraukta nė į vieną pirminį scenarijų, turite pasiteirauti tiekėjo, kodėl ši informacija nėra pateikta. Jeigu jums patvirtinama, kad šis naudojimo būdas nėra įtrauktas, privalote imtis veiksmų (išsamesnių patarimų rasite 2.2.2 skirsnyje).

T4 pavyzdys. Poveikio scenarijuje nenurodytos proceso kategorijos (PROC).

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate dangų mišinių ruošėjas ir, ruošdamas mišinius, naudojate Z cheminę medžiagą. Prieš registraciją informavote savo tiekėją apie jūsų naudojimo būdą ir pateikėte tokią informaciją:

- pramoninis mišinių ruošimas (LCS F);
- mišinių ruošimas chemijos pramonės uždaruose periodinės gamybos procesuose (PROC3);
- maišymas periodinės gamybos procesuose (PROC5);
- perkėlimas tam specialiai pritaikytoje vietoje (PROC8b);
- perkėlimas į mažas talpyklas (PROC9);
- mišinių ruošimas (ERC2).

Taip pat pateikėte išsamią informaciją apie savo veiklos sąlygas ir rizikos valdymo priemones (VS / RVP).

Iš savo tiekėjo gavote poveikio scenarijų rinkinį, kuriame yra **mišinių ruošimui** skirtas poveikio scenarijus ir kurio antraštiniame skirsnyje pateikta tokia informacija:

- mišinių ruošimas, LCS-F;
- maišymas periodinės gamybos procesuose (pramoninis naudojimas), PROC5;
- perkėlimas tam specialiai nepritaikytoje vietoje (pramoninis naudojimas), PROC8a;
- perkėlimas į mažas talpyklas (pramoninis naudojimas), PROC9;
- mišinių ruošimas, ERC2.

Matote, kad poveikio scenarijaus antraštiniame skyriuje nėra nurodyti kai kurie jūsų procesai (ir susijusios proceso kategorijos (PROC), todėl norite sužinoti, ar yra nesutapimų (t.y. ar jūsų naudojimo būdas nėra įtrauktas į šį scenarijų).

Analizė

- Įtraukta ERC2 kodu žymima veikla.
- Apibrėžiant proceso sritį, aiškiai nurodyta, kad ji apima **mišinių ruošimą pramonės įrenginiuose**, o tai atitinka jūsų pramoninį naudojimo būdą. Jūsų pagrindiniai procesai antraštiniame skyriuje nurodyti taip: maišymas periodinės gamybos procesuose (PROC5), žaliavų perkėlimas (PROC8a) ir su galutiniu produktu susijusios pildymo operacijos (PROC9). Dabar dėl šių proceso etapų galite patikrinti, ar jūsų naudojimo sąlygos sutampa su atitinkamais pirminiais scenarijais.

Jei naudojimo sąlygos yra panašios, kitos operacijos, kurias nurodėte pagal PROC3 ir PROC8b kodus, gali būti įtrauktos į pirminius scenarijus, skirtus proceso kategorijoms PROC5 ir PROC8a. Norėdami tai patikrinti, turite peržiūrėti visą poveikio scenarijuje pateiktą informaciją.

Galimybės

- Darote išvadą, kad jūsų naudojimo sąlygos (įskaitant tas, kurias nurodėte pagal PROC3 ir PROC8b kodus), yra įtrauktos, taigi **jūsų naudojimo būdas yra įtrauktas į poveikio scenarijų**. (Išsamesnių patarimų rasite 2.2.1 skirsnyje.)

5. SU POVEIKIU APLINKAI SUSIJĘ PAVYZDŽIAI

E1 pavyzdys. Gali būti viršytas per dieną sunaudojamas kiekis

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate audinių dažų mišinių ruošėjas ir, gamindami dažus, naudojate Y cheminę medžiagą. Gaunate su pramoniniu šios cheminės medžiagos naudojimu audinių dažuose susijusį poveikio scenarijų. Šiame poveikio scenarijuje tiekėjas nurodė ribinę vienoje įmonėje sunaudojamo Y cheminės medžiagos kiekio vertę – 50 kg per dieną; jei ši vertė neviršijama, nereikia imtis jokių papildomų rizikos valdymo priemonių poveikiui aplinkai kontroliuoti.

Paprastai jūs neviršijate šių 50 kg per dieną sąnaudų ir įmonėje taikote rizikos valdymo priemones (RVP), kuriomis kontroliuojamas šios cheminės medžiagos patekimas į aplinką (orą ir vandenį). Dėl to, kad vieno iš jūsų pagrindinių klientų dažų poreikis laikinai padidėjo, kelias (ne daugiau kaip 3–4) savaites per metus Y cheminės medžiagos turėsite sunaudoti apie 80 kg per dieną. Jus domina, ar šiuo laikinuoju laikotarpiu jūsų taikomos naudojimo sąlygos taip pat yra įtrauktos į poveikio scenarijų.

Analizė

- Nors jūsų dienos sąnaudos poveikio scenarijuje nurodytą didžiausią leidžiamą dienos kiekį viršija tik trumpą laikotarpį, jūsų naudojimo sąlygos skiriasi nuo poveikio scenarijuje nurodytų sąlygų. Tačiau tam tikrais atvejais dienos kiekio padidėjimą galima kompensuoti padidinus įmonėje taikomų RVP veiksmingumą, taigi toks naudojimo būdas taip pat gali būti įtrauktas į poveikio scenarijų.

Galimybės

- Jeigu jūsų tiekėjas pateikė balansavimo instrukcijas ir balansavimas yra taikytinas jūsų naudojimo būdai, balansavimo metodu galite patikrinti, ar jūsų naudojimo būdas yra įtrauktas.

E2 pavyzdys. Rizikos valdymo priemonė skiriasi nuo tos, kuria grindžiamas poveikio scenarijus

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate prietaisų gamintojas ir įrangos plokštes dengiate milteline danga. Gaunate poveikio scenarijų, susijusį su pramoniniu K organinės medžiagos, kurią naudojate savo procesuose, naudojimu padengimo tikslais. Pagal poveikio scenarijų, teršalų patekimui į aplinką kontroliuoti būtina taikyti oro taršos mažinimo sistemą su drėgnaisiais dujų plautuvais, kurių taršos mažinimo veiksmingumas – 95 proc.

Savo įmonėje oro taršai mažinti naudojate rankovinius filtrus, kurių valymo veiksmingumas – 99 proc. Kietųjų dalelių ir panaudoti rankoviniai filtrai sudeginami linijoje pagal techninius standartus, nustatytus taikomoje ES direktyvoje ir nacionaliniuose teisės aktuose dėl atliekų.

Analizė

- Nors jūsų rankoviniai filtrai oro teršalus pašalina veiksmingiau nei drėgnaisiais dujų plautuvais, jūsų sistemoje taikoma technologija skiriasi nuo poveikio scenarijaus. Tai gali būti negerai, jei šalinant jūsų rankovinius filtrus daromas poveikis aplinkai (pvz., dirvožemiui), kurio jūsų tiekėjas nenumatė. Tačiau šiuo atveju šalinant rankovinius filtrus susidaranti atliekos sudeginamos, todėl poveikis kitokiam teršalų išmetimo būdai nėra tikėtinas.

Galimybės

- Darote išvadą, kad **jūsų naudojimo būdas yra įtrauktas** į poveikio scenarijų (išsamesnių patarimų rasite 2.2.1 skirsnyje).

6. SU POVEIKIU DARBUOTOJAMS SUSIJĘ PAVYZDŽIAI

W1 pavyzdys. Cheminės medžiagos koncentracija viršija poveikio scenarijuje nustatytą ribinę vertę

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate metalo apdirbimo skysčių mišinių ruošėjas. Savo procese naudojate gryną A cheminę medžiagą (jos koncentracija didesnė kaip 90 proc.). Jūsų pagrindiniuose produktuose šios cheminės medžiagos koncentracija neviršija 5 proc. Be to, kai kuriems pagrindiniams klientams ruošiate specialius mišinius, kuriuose A cheminės medžiagos koncentracija yra iki 25 proc.

Jūsų tiekėjas atsiunčia poveikio scenarijų rinkinį, į kurį įtrauktas A cheminės medžiagos naudojimas ruošiant mišinius, kuriuose šios medžiagos koncentracija gali siekti iki 100 proc., ir ne didesnės kaip 10 proc. koncentracijos mišinių galutinis naudojimas didelės energijos įrenginių tepimo procesuose.

Analizė

- Mišinių ruošimo poveikio scenarijus apima cheminės medžiagos naudojimą jūsų įmonėje (mišinių ruošimas).
- Naudojimo tepimo procesuose poveikio scenarijus apima cheminės medžiagos naudojimą jūsų mišiniuose, kuriuose cheminės medžiagos koncentracija neviršija 5 proc.. A cheminės medžiagos koncentracija jūsų specialiuose mišiniuose, skirtuose naudoti pjaunant metalą (25 proc.), yra didesnė už poveikio scenarijuje tokiam naudojimui numatytą koncentraciją (10 proc.). Tačiau kartais didesnės koncentracijos gali būti kompensuojamos balansavimo metodu pakeičiant kitas naudojimo sąlygas (pvz., sumažinant poveikio trukmę).

Galimybės

- Išsamesnių patarimų dėl naudojimo būdų, kurie yra įtraukti į poveikio scenarijų, t. y. mišinių ruošimo ir naudojimo tepimo procesuose neviršijant 10 proc. koncentracijos, rasite 2.2.1 skirsnyje.
- Dėl naudojimo didesnėmis koncentracijomis (iki 25 proc.) patikrinkite, ar jūsų tiekėjas numatė balansavimo galimybes ir ar jos taikomos jūsų naudojimo būdai. Taip pat turėtumėte patikrinti, ar didesnes koncentracijas galima kompensuoti balansavimo metodu pakeičiant kitus parametrus (pvz., sutrumpinant poveikio trukmę).

W2 pavyzdys. Neįtrauktas profesionalus naudojimas patalpose

Atvejo aprašymas

Tarkime, jūsų įmonės specializacija – plieninių konstrukcijų, talpyklų ir panašios įrangos padengimas nedegiomis dangomis. Padengimo darbus atliekate ir statybos aikštelėse (naudojimas lauke), ir dirbtuvėse (naudojimas patalpose).

Gaunate cheminės medžiagos, esančios viename iš jūsų naudojamų dangos mišinių, poveikio scenarijų, į kurį įtrauktas ilgesnis kaip 4 val. per dieną naudojimas lauke, padengimo darbus atliekant rankiniu būdu. Šiame poveikio scenarijuje nenurodyta jokių patekimo į kvėpavimo takus kontrolės priemonių (inžinerinių ar AAP), nes nemanoma, kad jos būtų reikalingomis tam, kad būtų sumažinta darbuotojams gresianti rizika.

Analizė

- Poveikio scenarijuje numatytas cheminės medžiagos naudojimas lauke.
- Pagal šį poveikio scenarijų, cheminės medžiagos naudojimas patalpose nenumatytas, nes dėl ribotos ventiliacijos, netaikant RVP, čia gali būti neįmanoma tinkamai kontroliuoti darbuotojams gresiančios rizikos.
- Galimos nepritarimo naudojimui patalpose priežastys:
 - tiekėjas per klaidą pamiršo pateikti su naudojimu patalpose susijusį poveikio scenarijų;
 - tiekėjas nusprendė neįtraukti naudojimo patalpose.

Galimybės

- **Naudojimas lauke yra įtrauktas į poveikio scenarijų** (išsamesnių patarimų rasite 2.2.1 skirsnyje).
- Kiek tai susiję su naudojimu jūsų dirbtuvėse, paprašykite, kad jūsų tiekėjas pateiktų poveikio scenarijų, į kurį būtų įtrauktas naudojimas patalpose, ir, gavę tokį scenarijų, patikrinkite, ar į šį scenarijų įtrauktos jūsų naudojimo sąlygos (žr. šio dokumento 2.2.1 skirsnį).
- Jei jūsų naudojimo sąlygos į poveikio scenarijų, susijusį su naudojimu patalpose, nėra įtrauktos arba jei jūsų tiekėjas negali pateikti tokio scenarijaus, imkitės veiksmų (išsamesnių patarimų rasite šio dokumento 2.2.2 skirsnyje).

W3 pavyzdys. Klientai neturi galimybės naudotis uždara sistema

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate nereaguojančių pagalbinių perdirbimo medžiagų, skirtų polimerų keitikliams, mišinių ruošėjas. Kaip tirpiklį savo mišiniuose naudojate lakią X cheminę medžiagą. Iš X cheminės medžiagos tiekėjo gaunate poveikio scenarijų, pagal kurį, siekiant kuo labiau sumažinti per kvėpavimo takus daromą poveikį darbuotojams, reikalaujama naudoti uždaras sistemas. Kitokių RVP, kuriomis būtų galima apsaugoti darbuotojus, nenurodyta.

Jūsų įmonėje vykdomi procesai yra uždari. Tačiau jūs nesate įsitikinęs, ar visi jūsų klientai jūsų pagalbines perdirbimo medžiagas naudoja uždaroje sistemoje.

Analizė

- Pagal cheminės medžiagos naudojimo uždaroje sistemoje scenarijų, naudojimas jūsų įmonėje yra numatytas.
- Naudojimas atvirose sistemose pagal šį poveikio scenarijų nėra numatytas.

Galimybės

- **Naudojimas jūsų įmonėse yra įtrauktas į poveikio scenarijų** (išsamesnių patarimų rasite 2.2.1 skirsnyje).
- **Jūsų klientų taikomas naudojimo būdas:** jūsų klientai yra atsakingi už jų taikomus naudojimo būdus; dėl mišinių, kuriuos parduodate savo klientams, SDS pateikdami informaciją apie saugų naudojimą, privalote juos informuoti, kad naudojimas numatytas tik uždaroje sistemoje. Jūsų klientai savo ruožtu privalo patikrinti, ar yra įtrauktos jų naudojimo sąlygos ir, jeigu ne, imtis veiksmų (išsamesnių patarimų rasite šio dokumento 2.2.2 skirsnyje).

W4 pavyzdys. Rizikos valdymo priemonių veiksmingumas mažesnis už nurodytą poveikio scenarijuje

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate statybinių cheminių medžiagų gamintojas. Kai kuriuose jūsų ruošiamuose mišiniuose naudojama miltelių pavidalo A cheminė medžiaga. A cheminės medžiagos tiekėjas atsiunčia saugos duomenų lapą su pridėtais poveikio scenarijais, į kuriuos yra įtrauktas A cheminės medžiagos naudojimas statybinėse cheminėse medžiagose. Poveikio scenarijuje yra pirminis A cheminės medžiagos perpilimo tam specialiai nepritaikytoje vietoje (PROC8a) scenarijus ir pirminis maišymo periodinės gamybos procesuose (PROC5) scenarijus. Pagal šiuos pirminius scenarijus daroma prielaida, kad darbuotojams apsaugoti nuo A cheminės medžiagos poveikio kaip RVP naudojama vietinė ištraukiamoji ventiliacija (VIV), kurios veiksmingumas – 90 proc., ir operacijos atliekamos visą pamainą (operacijų trukmė – daugiau kaip 4 val. per dieną). Remdamiesi jūsų įmonėje atliktais dulkių lygio matavimais, atliktais naudojant VIV ir jos nenaudojant, žinote, kad jūsų dabartinės VIV veiksmingumas yra ne didesnis kaip 50 proc. Tačiau faktinė perpilimo ir maišymo darbų trukmė (per pamainą) yra mažesnė kaip 1 val. Turite poveikio darbuotojams stebėsenos duomenis, iš kurių matyti, kad poveikis žmogui yra mažesnis už SDS nuodytas ribines poveikio vertes (OEL ir DNEL).

Analizė

- Jūsų naudojimo būdas nėra įtrauktas į poveikio scenarijų, nes jūsų VIV sistemos šalinamasis veiksmingumas (50 proc.) yra mažesnis už poveikio scenarijuje nurodytą mažiausią leidžiamą veiksmingumą (90 proc.). Tačiau

mažesnę RVP veiksmingumą kartais galima kompensuoti balansavimo metodu pakeičiant kitas sąlygas.

Galimybės

- Jei jūsų tiekėjas yra numatęs balansavimo galimybes, galite patikrinti, ar mažesnę jūsų VIV veiksmingumą balansavimo metodu galima kompensuoti kitomis sąlygomis, kurios gali būti taikomos jūsų įmonėse (pvz., trumpesnė operacijų ir (arba) naudojimo trukmė). Jei, pritaikę balansavimo metodą, padarote išvadą, kad jūsų sąlygos yra įtrauktos, papildomų veiksmų jums imtis nereikia (patarimų rasite 2.2.1 skirsnyje). Jeigu jūsų sąlygos nėra įtrauktos arba balansavimo metodo taikyti negalima, privalote imtis veiksmų (išsamesnių patarimų rasite 2.2.2 skirsnyje). Jei nuspręstumėte patys atlikti cheminės saugos vertinimą ir parengti tolesniems naudotojams skirtą CSR, šį vertinimą galite grįžti savo stebėsenos rezultatais.

W5 pavyzdys. Klientų lygmeniu netaikoma jokių rizikos valdymo priemonių

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate rinkoje plačiai parduodamų alyvos pagrindo metalo apdirbimo skysčių gamintojas. Geroms charakteristikoms užtikrinti esant aukštai temperatūrai į savo skysčius kaip priedą dedate X cheminę medžiagą. X cheminės medžiagos tiekėjas atsiunčia jums su pramoniniu galutiniu tos cheminės medžiagos naudojimu susijusį poveikio scenarijų, kuriame reikalaujama, kad per kvėpavimo takus daromam poveikiui sumažinti turi būti naudojama VIV, kurios veiksmingumas didesnis kaip 90 proc. Remdamiesi jūsų turimomis žiniomis apie medicinos apdirbimo sektorių, žinote, kad kai kurios metalo apdirbimo įmonės turi mažesnio veiksmingumo VIV sistemas, o kai kurios jų išvis neturi.

Analizė

- Į poveikio scenarijų gali būti įtraukti kai kurie jūsų klientų taikomi naudojimo būdai. Mažesnę VIV veiksmingumą kartais galima kompensuoti balansavimo metodu pakeičiant kitas sąlygas.

Galimybės

- Patikrinkite, ar X cheminės medžiagos tiekėjas poveikio scenarijuje numatė balansavimo galimybes. Rekomenduojama, kad balansavimą jo vardu atliktumėte jūs. Jei jūsų tiekėjas balansavimo galimybių nenumatė, galite parengti tolesniems naudotojams skirtą CSR, į kurią būtų įtraukti jūsų klientų, naudojančių mažesnio veiksmingumo VIV, taikomi X cheminės medžiagos naudojimo būdai. Jei panaši padėtis yra daugelyje įmonių, galbūt šiuo klausimu galėtų padėti jūsų sektoriaus organizacija. Pvz., ji galėtų surinkti reikiamą bendrą informaciją ir ją remdamasi surengti koordinuotą aptarimą su tiekėjais arba parengti bendrąsias tolesnių naudotojų CSR.

W6 pavyzdys. Nesilaikoma poveikio scenarijuje nurodytų rekomenduojamų organizacinių priemonių

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate pramoniniam ir profesionaliam naudojimui skirtų automobilių dažų gamintojas. Į savo dažus dedate C tirpiklio. C tirpiklio tiekėjas jums atsiunčia poveikio scenarijų, kuriame, siekiant užtikrinti saugų cheminės medžiagos naudojimą, kaip rizikos valdymo priemonę (RVP) nustatyti tam tikri mokymo reikalavimai (pvz., periodinis mokymas cheminės medžiagos savybių ir naudojimo procedūrų klausimais). Patikrinę jūsų pačių ir jūsų pramoninių klientų taikomus naudojimo būdus, padarote išvadą, kad šie naudojimo būdai yra įtraukti į poveikio scenarijų. Tačiau jūsų dažus taip pat naudoja nedidelių automobilių remonto dirbtuvių, kuriose nėra galimybių tikrinti mokymo programų įgyvendinimo, darbuotojai.

Analizė

- Pramoninėse darbo vietose mokymai paprastai rengiami vykdant darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus ir įmonėms keliamus reikalavimus. Taigi būtų pagrįsta daryti prielaidą, pramoniniai klientai vykdo poveikio scenarijuose aprašytas sąlygas.
- Nedidelės dirbtuvės (pvz., automobilių remonto dirbtuvės, kuriose dirba tik vienas darbuotojas ir (arba) yra tik vienas savininkas), gali nerengti sistemingo mokymo, todėl gali reikėti imtis papildomų saugaus naudojimo užtikrinimo priemonių.

Galimybės

- Pramoninis C cheminės medžiagos naudojimas automobilių dažuose yra įtrauktas į poveikio scenarijų. Dėl šio naudojimo būdo papildomų veiksmų imtis nereikia (žr. 2.2.1 skirsnį).
- Informaciją apie mokymo reikalavimus savo profesionaliems klientams galite perduoti kartu su jūsų tiekiamų dažų SDS. Klientai patys sprendžia, ar taikyti poveikio scenarijuje nurodytus reikalavimus, ar imtis veiksmų (šio dokumento 2.2.2 skirsnis). Arba, jei negalima užtikrinti tinkamo mokymo, galite apsvarstyti galimybę poveikio riziką sumažinti pakeičiant profesionaliam naudojimui skirtų dažų gamybos būdą (pvz., sumažinant cheminės medžiagos koncentraciją, pakeičiant taros dizainą, pridėdant savybes – lakumą, klampumą ir t. t. – keičiančių medžiagų). Tokiu atveju, norint užtikrinti saugų cheminės medžiagos naudojimą, gali pakakti produkto etiketėje ir papildomoje pagalbiniėje medžiagoje (pvz., informaciniuose lapeliuose) pateikti išpėjimą. Tokiu būdu taip pat užtikrinsite poveikio scenarijuje nustatytų sąlygų laikymąsi (nes jūsų taikoma RVP bus griežtesnė už poveikio scenarijuje aprašytą RVP).

7. SU POVEIKIU VARTOTOJAMS SUSIJĘ PAVYZDŽIAI

C1 pavyzdys. Koncentracija viršija poveikio scenarijuje nustatytas ribines vertes

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate profesionaliam naudojimui ir plačiam vartojimui skirtų automobilių plovimo produktų (pvz., muilo ir šampūno) gamintojas. Savo valymo produktuose kaip riebalų šalinimo priemonę naudojate X cheminę medžiagą. X cheminės medžiagos koncentracija gali būti iki 25 proc. X cheminės medžiagos tiekėjas jums atsiunčia poveikio scenarijų, kuriame vartojimo prekėse numatyta ne didesnė kaip 5 proc. cheminės medžiagos koncentracija.

Analizė

- X cheminės medžiagos koncentracija jūsų valymo produktuose yra gerokai didesnė už poveikio scenarijuje nurodytą koncentraciją, todėl platus X cheminės vartojimas jūsų produktuose **nėra įtrauktas** į poveikio scenarijų.

Galimybės

- Galite sumažinti X cheminės medžiagos koncentraciją savo valymo produktuose, kad ji atitiktų poveikio scenarijuje nurodytą koncentraciją. Jei tokia galimybė jums nepriimtina, turite imtis alternatyvių veiksmų (išsamesnių patarimų rasite 2.2.2 skirsnyje).

C2 pavyzdys. Pakuotės dizainas neužtikrina reikiamo poveikio ribojimo

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate plataus vartojimo valymo produktų gamintojas. Savo valymo produktuose naudojate lakią A cheminę medžiagą ir iš šios cheminės medžiagos tiekėjo gaunate poveikio scenarijų, į kurį yra įtrauktas A cheminės medžiagos naudojimas plataus vartojimo valymo produktuose. Scenarijuje nurodyta, kad plačiam vartojimui skirtos talpyklos turi būti suprojektuotos taip, kad per vieną kartą sunaudojamas A cheminės medžiagos kiekis būtų ne didesnis kaip 10 mg. Tai reikalinga per kvėpavimo takus daromam poveikiui kontroliuoti.

Jūsų talpyklų dizainas neatitinka poveikio scenarijaus reikalavimų, taigi gana tikėtina, leidžiama dozė bus viršyta.

Analizė

- Tiekėjo nurodytas konkretus per vieną kartą sunaudojamas kiekis yra pagrindinis parametras, kuriuo remiantis mažinamas poveikis vartotojams. Talpyklos dizainas padeda užtikrinti, kad kiekvieną kartą naudojant produktą būtų sunaudotas tinkamas jo kiekis ir taip būtų užtikrinta tinkama poveikio lygių kontrolė.

Galimybės

- Platus cheminės medžiagos vartojimas jūsų mišiniuose **nėra įtrauktas į poveikio scenarijų**. Apsvarstykite galimybę pakeisti savo talpyklų dizainą (pvz., pakeiskite jas balionėliais, vienkartinės dozės talpyklomis, pašalinkite purškimo galimybę) arba savo valymo produktų formą (pvz., pakeiskite ją į tabletes, gelį arba putas), kad per vieną kartą sunaudojamas kiekis atitiktų poveikio scenarijų.

C3 pavyzdys. Naudojimo metu užtikrintinos vėdinimo sąlygos neatitinka poveikio scenarijaus

Atvejo aprašymas

Tarkime, esate plačiam vartojimui ir profesionaliam naudojimui skirtų grindų dangų mišinių ruošėjas. Šios dangos daugiausia naudojamos garažuose ir rūsiuose, tačiau taip pat yra tinkamos naudoti lauke. Savo mišiniuose naudojate Y cheminę medžiagą (tai laki cheminė medžiaga) ir gaunate jos poveikio scenarijų (į jį įtrauktas Y cheminės medžiagos naudojimas plataus vartojimo reikmėms). Poveikio scenarijuje reikalaujama, kad produktą naudojant patalpose būtų užtikrintas geras natūralusis (atviri langai) arba dirbtinis vėdinimas.

Analizė

- Būtina atsižvelgti į tai, kad tam tikrais atvejais, vartotojams naudojant dangas, geras vėdinimas nebus užtikrintas. Tokie naudojimo būdai nėra įtraukti į poveikio scenarijų. Be to, vartotojams gali būti sunku įvertinti, ar vėdinimas yra pakankamai geras.

Galimybės

- **Naudojimas lauke yra įtrauktas į poveikio scenarijų.** Jeigu jūsų dangos visų pirma skirtos naudoti lauke, gali pakakti vartotojams pateikti tam tikrą informaciją (pvz., etiketėje pateikti tokį įspėjimą: „Naudoti tik lauke arba gerai vėdinamoje patalpoje.“).
- **Naudojimas lauke nėra įtrauktas į poveikio scenarijų.** Jeigu jūsų dangos yra skirtos naudoti patalpose, saugiam naudojimui užtikrinti paprastos instrukcijos gali nepakakti. Tokiu atveju, siekdami sumažinti su Y cheminės medžiagos garavimu susijusio poveikio riziką, galėtumėte apsvarstyti galimybę pakeisti savo produktų gamybos būdą arba sumažinti Y cheminės medžiagos koncentraciją savo produktuose.

PASTABA. Jei dėl pavojingų Y cheminės medžiagos savybių gali grėsti didelė rizika vartotojams, išstirkite galimybę pašalinti Y cheminę medžiagą iš vartojimo prekių ir pakeisti ją ne tokia pavojinga chemine medžiaga.

C4 pavyzdys. Plataus vartojimo srityje rekomenduojama naudoti AAP

Atvejo aprašymas

Tarkime, gaminatė platus vartojimo dviejų komponentų klijus ir kiekvieno komponento sudėtyje yra registruotos cheminės medžiagos. Gavote poveikio scenarijų, į kurį yra įtraukti abiejų cheminių medžiagų plataus vartojimo būdai. Poveikio scenarijuje tiekėjas pataria komponentus pateikti ne didesnėmis kaip 20 ml pakuotėmis, pridėdant maišymo priemonę, kurią naudojant būtų išvengta komponentų sąlyčio su rankomis. Be to, tiekėjas rekomenduoja naudoti cheminėms medžiagoms atsparias pirštines.

Jūsų dabartinis produktas atitinka poveikio scenarijų, kiek tai susiję su pakuotės dizainu ir tinkamos maišymo priemonės pateikimu. Tačiau jūs neparūpinatė pirštinių ir nenurodatė naudotojams jų mėvėti, nes manote, kad mėvinti pirštines gali būti sunkiau naudoti labai mažus klijų kiekius ir dėl to gali grėsti didesnė poveikio odai rizika. Vietoj to jūs pateikiatė aiškias instrukcijas, kaip naudoti maišymo priemonę ir išvengti sąlyčio su oda.

Analizė

- Nors esate įsitikinę, kad remiantis dabartiniu jūsų sprendimu vartotojams užtikrinamas saugus jūsų klijų naudojimas, toks naudojimas neatitinka jūsų tiekėjo pateikto poveikio scenarijaus.

Galimybės

- Dabartinis platus jūsų mišinių vartojimas **nėra įtrauktas į poveikio scenarijų**. Turite tokias galimybes:
 - pasinaudoti jūsų tiekėjo patarimu ir kartu su klijais parūpinti tinkamas pirštines;
 - susisiekti su tiekėju ir jam pranešti, kad, jūsų nuomone, plataus vartojimo atveju pirštinių nėra tinkama rizikos valdymo priemonė. Savo

nuomonei pagrįsti pateikite tinkamą informaciją apie poveikį ir
paprasykite naujo poveikio scenarijaus.

8. BALANSAVIMAS

Vienas iš galimų poveikio scenarijaus peržiūros rezultatų yra išvada, kad tolesnio naudotojo sąlygos nevisiškai atitinka poveikio scenarijuje aprašytas sąlygas. Tačiau, taikant vadinamąjį balansavimo metodą, gali būti įmanoma įrodyti, kad tolesnio naudotojo sąlygomis yra užtikrinamas saugus cheminės medžiagos naudojimas.

8.1 Trumpai apie balansavimo metodą

REACH registracijos tikslais parengtame poveikio scenarijuje registruotojas nurodo vieną naudojimo sąlygų derinį, kuriuo užtikrinamas žmonių sveikatos ir aplinkos požiūriu saugus cheminės medžiagos naudojimas.

Poveikio scenarijuje aprašytas poveikio sąlygas registruotojas įvertina naudodamas matavimo duomenis arba taikydamas matematinius modelius.

Daugelio cheminių medžiagų atveju registruotojas gali nustatyti konkrečias poveikio ribines vertes, pvz., išvestines ribines poveikio nesukeliančias vertes (DNEL) ir prognozuojamas poveikio nesukeliančias koncentracijas, rodančias poveikio darbuotojams ir aplinkai lygius, kurie, naudojant cheminę medžiagą, neturėtų būti viršyti, kad būtų užtikrintas saugus cheminės medžiagos naudojimas.

Jei yra nustatytas DNEL arba PNEC, laikoma, kad cheminė medžiaga naudojama saugiai, jei apskaičiuotas poveikis neviršija registruotojo nustatytų DNEL ir PNEC. Tokiu atveju rizikos apibūdinimo santykis (RAS) yra mažesnis už 1, ir tai reiškia, kad rizika yra tinkamai kontroliuojama.

Apie sąlygas, kuriomis užtikrinamas saugus cheminės medžiagos naudojimas, registruotojas tolesnius naudotojus informuoja atitinkamuose poveikio scenarijuose, perduodamuose kartu su cheminės medžiagos SDS.

Tolesnių naudotojų įmonėse užtikrinamos naudojimo sąlygos iš tikrųjų veikiausiai skirsis nuo tų, kurios aprašytos poveikio scenarijuje, tačiau rizika vis tiek gali būti kontroliuojama tinkamai. Tai įrodyti gali būti įmanoma nuokrypį nuo kurios nors konkrečios sąlygos kompensuojant kitų sąlygų pakeitimu. Šis metodas vadinamas **balansavimu**.

ECHA Rekomendacijose tolesniems naudotojams (2 versija, 2014 m. gruodžio mėn.) balansavimas apibrėžiamas kaip matematinis metodas, pagal kurį galima patikrinti, ar tikrosios naudojimo sąlygos, kurios skiriasi nuo poveikio scenarijaus, tebėra įtrauktos į poveikio scenarijų.

Parametrų, kuriais apibrėžiamos naudojimo sąlygos, tarpusavio sąryšio pobūdis priklauso nuo algoritmų, nustatytų poveikio nustatymo priemonėje, kurią registruotojai naudoja poveikiui vertinti. Pagal poveikio vertinimo modelius yra nustatyti įvairių parametrų (pvz., poveikio trukmės, koncentracijos arba rizikos valdymo priemonių, nuo kurių priklauso poveikis, veiksmingumo) keitimo koeficientai. Tolesnis naudotojas gali atlikti balansavimą, apskaičiuodamas poveikio pokytį dėl pasikeitusių parametrų ir susijusių keitimo koeficientus. Šio dokumento 2 priedėlyje yra pateikti priemonei „ECETOC TRA“ skirti koeficientai.

Rengiant šį vadovą, Europos chemijos pramonės taryba (CEFIC) kūrė balansavimo ir perskaičiavimo priemonę „ES Conformity Tool“. Naudojantis šia priemone, galima patikrinti poveikio scenarijų; prireikus ja taip pat gali būti grindžiama tolesnio naudotojo CSR. Ši priemonė pagrįsta „Ecetoc TRA“ modeliu ir gali būti taikoma tik poveikio scenarijams, kurie buvo parengti taikant šį poveikio nustatymo modelį arba juo pagrįstas

priemonės (pvz., „EasyTRA“).

Balansavimo metodas išsamiai aprašytas *Rekomendacijose tolesniems naudotojams* (4 skyriuje ir 2 priedėlyje).

Balansavimo metodų ir strategijų nustatymas yra registruotojų pareiga. Pramonės asociacijos rengia balansavimo metodus, pavyzdžius ir priemones, kuriomis siekiama padėti tolesniems naudotojams atlikti balansavimą. Išsamesnės informacijos apie balansavimą rasite pramonės asociacijų svetainėse.

1 priedėlis. PAGRINDINIAI TERMINAI

Naudojimas

3 straipsnio 24 dalis

Naudojimas — perdirbimas, preparatų ruošimas, suvartojimas, laikymas, sandėliavimas, apdorojimas, sudėjimas ar supylimas į talpyklas, perdėjimas ar perpylimas iš vienos talpyklos į kitą, sumaišymas, gaminio gaminimas arba kitoks naudojimas.

Apskritai naudojimui laikoma bet kokia veikla, kurią vykdant naudojama pavienė arba mišinyje esanti cheminė medžiaga.

Nustatytas naudojimas

3 straipsnio 26 dalis

Nustatytas naudojimas — atskiros cheminės medžiagos ar mišinio sudėtyje esančios cheminės medžiagos arba mišinio naudojimas, kurį nustatė tiekimo grandinės dalyvis, įskaitant naudojimą savo reikmėms, arba apie kurį jam raštu pranešė artimiausias tolesnis naudotojas.

Jei reikia atlikti poveikio vertinimą ir apibūdinti riziką, nustatytas naudojimas yra naudojimas, kurį įvertino registruotojas arba tolesnis naudotojas ir kuris yra įtrauktas į poveikio scenarijus, pridėtus prie SDS.

Naudojimo sąlygos

Naudojimo sąlygos apima veiklos sąlygas ir rizikos valdymo priemones (jei jos reikalingos).

Poveikio scenarijus

Poveikio scenarijus – tai informacijos, kuria apibūdinamos cheminės medžiagos gamybos arba naudojimo sąlygos, dėl kurių gali būti daromas poveikis žmonėms ir (arba) aplinkai, rinkinys. Galutiniame poveikio scenarijuje aprašomos sąlygos, kuriomis rizika laikoma kontroliuojama.

Veiklos sąlygos

Veiklos sąlygos (VV) – tai informacijos apie cheminės medžiagos naudojimą rinkinys. Jomis apibūdinamas veiklos, su kuria yra susijęs poveikio scenarijus, pobūdis, koku dažniu, kas kiek laiko ir kokios trukmės laikotarpį naudojama medžiaga, kokiame procese, kokioje temperatūroje ji naudojama ir pan. Į poveikio scenarijų įtraukiami tik poveikio lygiui įtakos turintys parametrai.

Rizikos valdymo priemonės

Rizikos valdymo priemonė (RVP) – tai veikla arba prietaisas, kuria (-iuo) mažinamas naudojant medžiagą jos daromas tiesioginis arba netiesioginis poveikis žmonėms (įskaitant darbuotojus ir vartotojus) ir įvairiems aplinkos komponentams arba jo išvengiama. Prie pramoninio naudojimo rizikos valdymo priemonių priskiriama vietinė ištraukiamoji ventiliacija (VIV), išmetamųjų dujų deginimo krosnys arba vietos ir komunalinis nuotekų valymas, taip pat asmeninės apsaugos priemonės (AAP).

Nerekomenduojami naudojimo būdai

Terminas „nerekomenduojami naudojimo būdai“ reiškia tokius cheminės medžiagos naudojimo būdus, kuriems registruotojas arba jo tiekėjas žmonių sveikatos arba aplinkos apsaugos sumetimais nepritaria. Jei nerekomenduojama taikyti vieną arba daugiau naudojimo būdų, dabar tai turi būti nurodyta SDS 1.2 skirsnyje „Nustatyti naudojimo būdai ir nerekomenduojami naudojimo būdai“⁸ arba informacijoje, pateiktoje pagal REACH reglamento 32 straipsnį.

Išplėstinis SDS

Jei tai cheminės medžiagos, kurių registruotojai privalo parengti cheminės saugos ataskaitą (CSR), kurioje būtų pateiktas poveikio vertinimas ir rizikos apibūdinimas, SDS teikiantis asmuo SDS priede privalo pateikti poveikio scenarijus, apimančius SDS adresatui aktualius nustatytus naudojimo būdus, t. y. parengti vadinamąjį išplėstinį SDS.

Rizikos apibūdinimo santykis (RAS)

Rizikos apibūdinimo santykis – tai poveikio ir prognozuojamos poveikio nesukeliančios koncentracijos (PNEC) arba išvestinės ribinės poveikio nesukeliančios vertės (DNEL), atitinkamai susijusių su poveikiu aplinkai ir žmonėms, santykis. Jei RAS mažesnis nei 1, rizika laikoma kontroliuojama naudojimo sąlygomis, kuriomis nustatytas poveikis.

Poveikio nustatymo priemonės

- „Ectoc TRA“
Europos cheminių medžiagų ekotoksikologijos ir toksikologijos centras, specialusis rizikos vertinimas
- „Stoffenmanager“
Nyderlandų socialinių reikalų ir darbo ministerijos remiamas konsorciumas
- „Advanced Reach Tool“ (ART)
Tarptautinis pramonės įmonių ir valstybių narių konsorciumas
- EUSES
(ES cheminių medžiagų vertinimo sistema)
- „ConsExpo“
(RIVM, Nyderlandų nacionalinis visuomenės sveikatos ir aplinkos institutas)

⁸ Žr. 2010 m. gegužės 20 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 453/2010, iš dalies keičiantį Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) (OL L 133, 2010 5 31, p. 40).

2 priedėlis. POVEIKIO KEITIMO KOEFICIENTAI, SKIRTI PRIEMONEI „ECETOC TRA V. 3“

Toliau pateiktose lentelėse nurodyti koeficientai, kurie priemonėje „ECETOC TRA V.3“ naudojami poveikio lygiams pakeisti esant skirtingoms naudojimo sąlygoms. Šiuos koeficientus tolesni naudotojai gali naudoti poveikio lygiams, atitinkantiems jų naudojimo sąlygas, palyginti su tiekėjo pateiktame poveikio scenarijuje nurodytais lygiais. Tai įmanoma, jeigu poveikio scenarijuje tiekėjas pateikė informaciją apie poveikio lygius arba RAS (pvz., SDS 3 skirsnyje).

Santrumpos

PMK – poveikio mažinimo koeficientas (angl. *Exposure reduction factor*, ERF)

PKK – poveikio keitimo koeficientas (angl. *Exposure modifying factor*, EMF); $PKK = 1 / PMK$

RVP – rizikos valdymo priemonė (angl. *Risk management measure*, RMM)

NAL – nustatytasis apsaugos lygis (angl. *Assigned protection factor*, APF)

Operacijų trukmė	PMK	PKK	%
> 4 val. (numatytoji reikšmė)	1	1	–
1–4 val.	1,7	0,6	40%
15 min.– 1 val.	5	0,2	80%
Mažiau kaip 15 min.	10	0,1	90%

Koncentracija mišinyje (masinė dalis)	PMK	PKK	%
> 25%	1	1	–
5 – 25%	1,7	0,6	40%
1 – 5%	5	0,2	80%
< 1 %	10	0,1	90%

Bendroji ventilacija	PMK*	PKK	%	Paiškinimas
Paprastas patalpų vėdinimas	1	1	–	Natūralus vėdinimas nenaudojant jokios įrangos, uždarius duris ir langus (per valandą oras pasikeičia 1–3 kartus)
Geras bendrasis patalpų vėdinimas arba lauko sąlygos	1,4	0,7	30%	Natūralus vėdinimas nenaudojant jokios įrangos, atidarius duris ir (arba) langus (per valandą oras pasikeičia 3–5 kartus); lauko sąlygas atitinkančios sąlygos
Pagerintas bendrasis patalpų vėdinimas	3	0,3	70%	Inžinerinė mechaninė ventiliacija (per valandą oras pasikeičia 5–10 kartų)

* PMK lygus 1, nepaisant 1, 10, 19 ir 20 kategorijų procesų ventilacijos rūšies

VIV	PMK* (poveikis per odą / įkvėpus)	PKK	Paiškinimas
Ne	1 / 1	1	Vietinės ištraukiamosios ventilacijos nėra
Taip	5 / 10 (20, jei tai PROC 7, 8b; 5, jei tai PROC 12)	0,2 / 0,1 / 0,05	Atsižvelgiant į proceso kategoriją – 80 proc., 90 proc. arba 95 proc. veiksmingumas

VIV	PMK	PKK	%
Ne	1	1	-
Taip (80 proc. veiksmingumas)*	5	0,2	80%
Taip (90 proc. veiksmingumas)	10	0,1	90%
Taip (95 proc. veiksmingumas)**	20	0,05	95%

* Tik PROC 12

** Tik 7 ir 8b kategorijų procesai (naudojimas pramonėse įmonėse)

Kvėpavimo organų apsauga	PMK	PKK	%
Ne	1	1	-
Taip (90 proc. veiksmingumas)	10	0,1	90%
Taip (95 proc. veiksmingumas)	20	0,05	95%

Odos apsauga (pirštinės)	PMK	PKK	%	Paaškinimas
Pirštinių nenaudojama arba naudojamos įprastos pirštinės	1	1	-	Pirštinių nenaudojama arba naudojamos bet kokios įprastos pirštinės, kurių pralaidumas nėra nurodytas
Tinkamos pirštinės (NAL lygus 5)	5	0,2	80%	Pirštinės, kurių pralaidumas yra nurodytas ir iš pateiktų duomenų matyti, kad medžiaga užtikrina gerą apsaugą nuo cheminės medžiagos (80 proc. arba NAL lygus 5)
Cheminėms medžiagoms atsparios pirštinės ir bazinis darbuotojų rengimas (NAL lygus 10)	10	0,1	90%	Pirštinės, kurių pralaidumas yra nurodytas ir iš pateiktų duomenų matyti, kad medžiaga užtikrina gerą apsaugą nuo cheminės medžiagos, taip pat pateikiamos instrukcijos ir planas (90 proc. arba NAL lygus 10)
Cheminėms medžiagoms atsparios pirštinės ir specialusis parengimas darbui (NAL lygus 20)	20	0,05	95%	Pirštinės, kurių pralaidumas yra nurodytas ir iš pateiktų duomenų matyti, kad medžiaga užtikrina gerą apsaugą nuo cheminės medžiagos, taip pat taikomos šalinimo ir išmetimo procedūros (95 proc. arba NAL lygus 20)

EUROPOS CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ AGENTŪRA
Annankatu 18, P.O. Box 400,
FI-00121 Helsinkis, Finland (Suomija)
echa.europa.eu